

שבת קלב. (שורה רחבה ראשונה) עד קלג. (המשנה)

ביאורי מושגים
 נגע שהתפשט על כל האדם - התורה קובעת שאם נגע הצרעת התפשט על כל העור - הנגע טהור. קביעת הגמרא שלנו בעניין נגע זה: האיסור לקוץ נגע צרעת חל גם על נגע שפשה בכל העור. ניתן ללמוד מהגמרא חידושים חשובים:
 א. ניתן היה להבין שכשנגע מתפשט על כל העור הנגע אינו נגע אלא עור ולכן הוא טהור. מהגמרא אנו רואים שנגע שהתפשט עדיין נחשב נגע אלא שהתורה טיהרה אותו.
 ב. האיסור על קציצת הנגע איננו בגלל חשש מ'העלמת ראיות'. האיסור הוא כללי ותקף גם בנגעים טהורים שבהם אין חשש של 'העלמת ראיות'.

יש נפ"מ אדירה בין השיטות.
ר' יאשיה (הסבור שצרעת חמורה מעבודה):
צרעת חמורה משבת
ר' יונתן (הסבור שצרעת דוחה עבודה רק מסיבות טכניות):
שבת חמורה מצרעת

מדוע צרעת דוחה עבודה:
ר' יאשיה: צרעת חמורה יותר מהעבודה.
ר' יונתן: הקציצה אינה מצוה לכשעצמה אלא הכנת התשתית לעבודה (העבודה לא מתבצעת בקציצה עצמה אלא מאוחר יותר. בנגע טמא - למחרת, בנגע טהור בסיום קציצת הבהרת).

צרעת דוחה עבודה - אין לקוץ בהרת כדי שניתן יהיה לעבוד במקדש.
 עבודה דוחה שבת - מקריבים את קרבנות היום בשבת.

ברייתא

הסבר שלבי הברייתא
בשלב א' - הברייתא סברה כר' יאשיה (שיטתו הובאה למעלה) הסבור שצרעת חמורה משבת.
 אם מילה דוחה את הצרעת החמורה ק"ו שתדחה את השבת הקלה.
בשלב ב': הברייתא סברה כר' יונתן (שיטתו הובאה למעלה) הסבור ששבת חמורה מצרעת
 להבנה זו אי אפשר לעשות ק"ו. לכן מילה לא אמורה לדחות שבת.
בשלב ג':
 לומדים מ'ביום' שמילה דוחה שבת.

הברייתא דנה בעניין מילה בשבת
שלב א':
 הברייתא מניחה שמילה דוחה שבת.
שלב ב':
 הברייתא מניחה שמילה לא דוחה שבת.
שלב ג' - המסקנה:
 'ביום' - מכאן שמילה דוחה שבת.

ברייתא

אפשרות א' להבנת השלבים - הדיון הוא האם צרעת חמורה משבת:
בשלב א' - הברייתא סברה כר' יונתן (שיטתו הובאה למעלה) הסבור ששבת חמורה מצרעת.
 אם מילה דוחה את השבת החמורה ק"ו שתדחה את הצרעת הקלה.
בשלב ב': הברייתא סברה כר' יאשיה (שיטתו הובאה למעלה) הסבור שצרעת חמורה משבת.
 להבנה זו אי אפשר לעשות ק"ו. לכן מילה לא אמורה לדחות צרעת.
אפשרות ב' להבנת השלבים - הדיון הוא מתי עשה דוחה לא תעשה:
בשלב א' - הברייתא סברה שבצרעת יש לא תעשה ולכן מילה היא עשה דוחה צרעת.
בשלב ב': הברייתא סברה שבצרעת יש גם לא תעשה וגם עשה ולכן מילה שיש בה רק עשה לא דוחה צרעת.

הברייתא דנה בעניין מילה בצרעת
שלב א':
 הברייתא מניחה שמילה דוחה צרעת.
שלב ב':
 הברייתא מניחה שמילה לא דוחה צרעת.
שלב ג' - המסקנה:
 'בשר' - מכאן שמילה דוחה צרעת.
 מסקנת הברייתא - אפשרות א':
 לומדים מ'בשר' שמילה דוחה צרעת.
 מסקנת הברייתא - אפשרות ב':
 לומדים בק"ו שמילה דוחה צרעת, כשיטת ר' יונתן הסבור ששבת חמורה מצרעת ואם מילה דוחה שבת החמורה ק"ו שתדחה צרעת הקלה.

ר"ש (הסובר שכשאינו מתכוון מותר) - לומד מ'בשר' על מקרה שבו המוהל מתכוון גם למול וגם לקוץ את הבהרת.

למסקנה קיבל אביי את טענתו של רבא.

תשובת אביי:
הלימוד הוא רק לשיטת ר' יהודה הסובר שדבר שאינו מתכוון אסור מהתורה.

תשובת רבא:
היתר דבר שאינו מתכוון מוגבל למקרה שבו לא הכרחי שהפעולה הנלווית תתבצע. כאן הפעולה הנלווית הכרחית - ולכן צריך לימוד מיוחד כדי להתיר.

הקושיה לפי גירסא א':
מדוע צריך דרשה מיוחדת ('בשר') כדי להתיר לחתוך בברית מילה נגע שעל האבר.
הרי זהו 'דבר שאינו מתכוון' המותר מהתורה!

הקושיה לפי גירסא ב':
מדוע צריך דרשה מיוחדת ('לעשות') כדי להתיר לחתוך נגע תוך כדי פעולה נלווית,
הרי זהו 'דבר שאינו מתכוון' המותר מהתורה!

מהו המקור לאיסור מילה ביו"ט (כשהמילה לא בזמנה)?

רב אשי:

איסור יו"ט הוא עשה ולא תעשה, ברית מילה היא עשה בלבד.

ההלכה קבעה:
שאינן עשה דוחה
עשה ולא תעשה.

רבא:

התורה קבעה:
'אך אשר יאכל לכל נפש הוא לבדו יעשה לכם'.
היתרי יו"ט מוגבלים אך ורק לצרכי הנפש.

ברית מילה אינה צורך הנפש.

אביי:

התורה קבעה:
'עולת שבת בשבתו'.
מותר לשרוף בשבת רק את עולת השבת ולא קרבן אחר (אפילו אם הוא כשר).
ק"ו שאין למול.

חזקיה:

התורה קובעת בעניין קרבן פסח:
'לא תותירו ממנו עד בקר, והנותר ממנו עד בקר באש תשרופו'.
הבוקר הראשון מתייחס ליצירת הנותר.
הבוקר השני מתייחס לשריפת הנותר.

התורה נתנה לשריפת הנותר עוד 24 שעות (עד הבוקר הבא). זאת משום שהבוקר הראשון (טו ניסו) הוא יו"ט.

אם אסור לשרוף נותר אסור גם למול.

ציטוט מהמשנה

החידוש שפוסקים כר"ע לגבי מילה הוא כיוון שנכרתו עליה 13 בריתות, החידוש שפוסקים כר"ע לגבי פסח הוא כיוון שאם לא נקריב את הפסח בזמנו לא ניתן להקריבו למחרת ויתחייבו עליו כרת!

רב: גם לגבי מילה וגם לגבי קרבן פסח - הלכה כר"ע.
מותר לעשות בשבת רק מה שלא היה ניתן לעשות לפני השבת.

ר' עקיבא: רק מה שלא ניתן לעשות לפני שבת - דוחה את השבת.